

Važnije odredbe i rješenja Sv. Stolice u Acta apostolicae sedis g. 1929.

Priopćio: Dr. I. A. Ruspini.

I. Duhovno upravljanje grkokatolika u Sav. Državama Sjeverne Amerike. Od 8. maja 1924. postoje u Sav. Drž. Sjeverne Amerike dva Ordinarija za grkokatoličke Rusine: jedan u Philadelphia Pa. za Rusine iz Galicije, a drugi u Hamstead Pa. za Rusine iz Podkarpatske Rusije, Ugarske i Jugoslavije. Dekretom kongregacije za istočnu Crkvu od 1. marta 1929. uređeno je duhovno upravljanje grkokatoličkih Rusina u Sav. Drž. Sjeverne Amerike za vrijeme od 10 godina.¹ Ističemo njegove važnije ustanove.

Čl. 1. Imenovanje biskupa grkorusinskog obreda u Sav. Drž. Sjeverne Amerike pridržano je sv. Stolici.

Čl. 2. Ovi biskupi podvrgnuti su neposredno sv. Stolici. Pripada im potpuno redovita jurisdikcija nad svim vjernicima grkorusinskog obreda, koji trajno ili privremeno borave u Sav. Državama Sjeverne Amerike, i to: biskupu u Philadelphia Pa. nad vjernicima, koji potiču iz Galicije, a biskupu u Hamstead Pa. nad vjernicima iz Podkarpatske Rusije, Ugarske i Jugoslavije. Svoju jurisdikciju vrše biskupi u ovisnosti od apostolskog delegata u Washingtonu.

Čl. 4. i 5. Glede kanoničkog pohađanja (*visitatio canonica*) proteže se na biskupe propis kan. 343. Zakonika.

Čl. 7. Biskupi se uzdržavaju prinosima svih crkava. Visinu prinosa određuje biskup, saslušavši svoje vijeće.

Čl. 9. Biskupi su obvezani, da svake pete godine izvijeste sv. Stolicu o stanju biskupije.² Izvještaj se šalje preko apostolskog delegata kongregaciji za istočnu Crkvu. Svake desete godine obvezani su biskupi, da pohode sv. Oca (*visitatio liminum*).³

Čl. 10. Sporove između grkorusinskih i atinskih Ordinarija rješava kongregacija za istočnu Crkvu.

Čl. 11. Biskupi imaju nastojati da se podigne barem jedno sjemenište (veće i manje) za obje biskupije.⁴ Međutim imaju klerici da borave u latinskom sjemeništu, što će ga njihov Ordinarij označiti, a moraju tamo da imaju jednoga ili više svećenika svoga obreda, koji će ih poučavati u njihovim obredima i u liturgiji. Za uzdržavanje klerika u sjemeništu moraju doprinositi svi ravnatelji crkve i sve crkve.⁵

¹ AAS, XXI, 152—159.

² Vd. Cod. can. 340.

³ Vd. Cod. can. 341, 51.

⁴ Vd. Cod. can. 1354, 51.

⁵ Ispor. Cod. can. 1355.

Čl. 12. Dok se ne dobije dostatan broj grkorusinskih svećenika, koji su uzgojeni u Sav. Državama Sjv. Amerike, imaju Ordinariji potrebne svećenike potraživati od biskupa grkorusinskog obreda u Galiciji, Podkarpatskoj Rusiji, Ugarskoj i Jugoslaviji, i to preko kongregacije za istočnu Crkvu. Svećenicima koji bi došli, a da ih nije grkorusinski biskup pozvao ili kongregacija za istočnu Crkvu poslala, ne smije grkorusinski biskup nikakovo ovlaštenje dati: ni za služenje sv. mise, ni za dijeljenje sakramenata, ni za ikakovo crkveno službovanje. Primaju se samo neoženjeni svećenici (coelibes).

Čl. 14. Svaki svećenik koji iz Evrope dode da služi grkorusinskim vjernicima, ostaje u kleru svoje dojakošnje biskupije, osim ako ga propisno inkardinira jedan ili drugi grkorusinski Ordinarij u Sav. Državama Sjv. Amerike. Međutim ne vrši njegov (evropski) Ordinarij nikakove jurisdikcije nad njim, već on stoji jedino pod jurisdikcijom grkorusinskog biskupa u Sav. Drž. Sjv. Amerike. Takav se svećenik ne smije vratiti u domovinu i njegov ga biskup (evropski) ne može opozvati bez pismene privole (dozvole) grkorusinskog američkog biskupa. Evropski biskupi odgovarati će kongregaciji za istočnu Crkvu, ako takovog svećenika prime bez pismene (dozvole) grkorusinskog američkog biskupa.

Čl. 15. Svi su ravnatelji grkorusinskih crkava i misija u Sav. Drž. Sjv. Amerike nestalni (amovibiles ad nutum Ordinarij). Ne smiju se ukloniti bez teškog i pravednog razloga.

Čl. 16. Uklonjeni (smijenjeni) svećenik može utok uložiti na kongregaciju za istočnu Crkvu, ali taj utok nema obustavne moći.

Čl. 17. Za uzdržavanje svećenika ima se Ordinarij pobrinuti tim, da mu odredi plaću iz svih prihoda crkve, kod koje služi.

Čl. 18. Štolarinu i slična podavanja određuje Ordinarij za svaku misiju (župu) prema prokušanom mjesnom običaju.

Čl. 19. Grkorusinski Ordinariji vrše jurisdikciju samo nad pukom i klerom svoga obreda. No ako gdje ima grkorusinskih vjernika, a nije tamo još osnovana misija ili nema tamo grkorusinskog svećenika, imaju Ordinariji međutim svoju jurisdikciju nad grkorusinskim vjernicima povjeriti (delegovati) latinskom mjesnom svećeniku, obavjestiv o tom njegovog Ordinarija.

Čl. 20. Propisi kan. 124. i 125. Zakonika o njegovanju lične pobožnosti protežu se na svećenike grkorusinskog obreda.

Čl. 21. Propis kan. 126. Zakonika o duhovnim vježbama proteže se na svećenike grkorusinskog obreda.

Čl. 24. Propis kan. 130. Zakonika o ispitima kroz prvo trećedište iza redjenja za svećenika proteže se na grkorusinske svećenike.

Čl. 26. Propisi kan. 1329—1332 Zakonika o kršćanskom nauku protežu se na grkorusinske svećenike.

Čl. 27. Preporuča se grkorusinskim Ordinarijima, da u zgodnim prilikama bar jednom u godini sazovu poglavite svoje svjetovne i redovničke svećenike, kako bi pomoću njihova iskustva i savjeta mogli što bolje i savršenije odredbe izdati.

Čl. 28. Grkorusinski vjernici dužni su da sv. misu slušaju u crkvama svoga obreda. No ako u kojem kraju nema grkorusinske crkve odnosno grkorusinskog svećenika, ili ako radi udaljenosti crkve ne mogu bez velike poteškoće do nje, dužni su da slušaju sv. misu u crkvi drugoga obreda.

Čl. 29. Za prijelaz s jednoga obreda na drugi vrijede propisi sadržani u dekretu »Nemini licere« kongregacije za istočnu Crkvu od 6. decembra 1927.⁶

Čl. 31. Vjernik latinskog obreda može da se ispovijeda pred grkorusinskim po grkorusinskom Ordinariju odobrenim svećenikom i može da od njega dopušteno i valjano zadobije odrješenje. Jednako može vjernik grkorusinskog obreda da se ispovijeda pred latinskim po latinskom Ordinariju odobrenim svećenikom i može da od njega dopušteno i valjano zadobije odrješenje.⁷ Bez dozvole grkorusinskog Ordinarija ne može latinski svećenik odrješiti grkorusinskog vjernika od cenzura i grijeha, što si ih je pridržao grkorusinski Ordinarij. Isto tako ne može grkorusinski svećenik bez dozvole latinskog Ordinarija odrješiti latinskog vjernika od cenzura i grijeha, što si ih je latinski Ordinarij pridržao.

Čl. 32. Glede primanja i dijeljenja sv. pričesti vrijede propisi kan. 866, § 1. i kan. 851. Zakonika.

Čl. 33. Glede uskrсне sv. pričesti vrijedi ustanova kan. 866, § 2. Zakonika.

Čl. 34. Glede sv. popudbine vrijede ustanove kan., 850. i 866, § 2. Zakonika.

Čl. 35. U obitelji mješovitog obreda pripada pogreb i pogrebni prihod župniku onoga obreda, kojemu je pokojnik pripadao.

Čl. 36. Dopušteno je Grkorusinima da se obzirom na zapovijedane blagdane i postove drže običaja kraja, u kojemu borave, t. j. da umjesto zapovijedanih blagdana i posnih dana svoga obreda obdržavaju one latinskog obreda. No ako zapovijedani blagdan padne po jednom i drugom kalendaru na isti dan — kako to vazda biva s nedeljama, a kadkad i s drugim blagdanom — moraju Grkorusini slušati sv. misu u crkvi svoga obreda, koliko takove ima u dotičnom mjestu.

Čl. 38. Dozvoljeni su brakovi između (katoličkih) grkorusina i latinaca. U takovom braku može supruga u času sklapanja ili dok

⁶ AAS, XX, 416—417. Vd. o njem Bogosl. Smotra, XVII, 79—80.

⁷ Vd. Cod. can. 881, § 1.

brak traje da prijede na obred svoga muža; kad se brak razriješi, može ona da se vrati svom ranijem obredu.⁸

Čl. 39. Kako čisto rusinski brak tako i obredno mješoviti brak mora se — ad valorem — sklopiti u formi dekreta »Ne temere«.⁹ Obredno mješoviti brak treba — ad liceitatem — sklopiti pred župnikom onoga obreda, kojemu pripada zaručnica; po tom obredu ima se brak i blagosloviti.¹⁰

Čl. 40. Ženidbene cproste u obredno mješovitom braku treba moliti i dobiti od biskupa onoga obreda, kojemu pripada zaručnica.

Čl. 41. Lica rođena u Sav. Državama Siev. Amerike od roditelja različitog obreda imaju se krstiti po očevom obredu.¹¹

Čl. 42. Bude li lice u nuždi kršteno po stranom obredu, ne utječe to na njegovu obrednu pripadnost,¹² a krstitelj je dužan da svjedodžbu o krštenju dostavi župniku krštenika.

Čl. 43. Zakonita djeca potpadaju jurisdikciji onoga župnika, čijem obredu pripada otac; nezakonita djeca potpadaju onom župniku, čijemu obredu pripada majka.

II. O sv. blagoslovima. Na upit: »Da li riječi »r i t i b u s a b Ecclesia praescriptis, koje se nalaze u kan. 349, § 1, n. 1, valja shvatiti tako, da biskup kod blagoslivljanja ne smije rabiti prosti znak križa, kada u liturgičkim knjigama nije propisana posebna formula« — odgovorio je dne 12. marta 1929. Odbor za autentično tumačenje kanona Zakonika: »Ne g a t i v e«.¹³

Odgovor se temelji na tom, što su po kan. 349, § 1, n. 1,¹⁴ u

⁸ Vd. Cod. can. 98, § 4.

⁹ Dekret iz god. 1929. temelji se na ranijem dekretu iz god. 1912., koji je izricao, da su grkorusini u Sav. Drž. Sj. Amerike vezani na dekret »Ne temere«. Kako je u god. 1912. vrijedio dekret »Ne temere« za latince, htjelo se je u toj stvari na grkorusine u Sav. Drž. Sj. Amerike protegnuti propise, koji vrijede za latince. Iz ranijeg dekreta (od god. 1912) prešla je fraza »ad normam decreti na »Ne temere« u novi dekret iz god. 1929. Kako danas za latince ne vrijedi dekret »Ne temere«, već odnosni propis novoga Zakonika, zaključuje se opravdano, da sada i za grkorusine u Sav. Drž. Sj. Amerike vrijede odnosni propisi Zakonika, a ne dekret »Ne temere«, koliko se odvađa od novoga Zakonika. Potvrdu za ovo nalazimo i u tom, što bi inače dekret iz god. 1929. mijenjao propis kan. 1099, § 1, n. 3 Zakonika, po kojemu obredno mješoviti brak u svemu potpada bitnoj formi novoga Zakonika.

¹⁰ Ispor. Cod. can. 1097, § 2.

¹¹ Vd. Cod. can. 756, § 2.

¹² Vd. Cod. can. 98, § 1.

¹³ AAS, XXI, 170.

¹⁴ »§ 1. Ab accepta authentica notitia peractae canonicae provisionis, Episcopi sive residentiales sive titulares: 1. Praeter alia privilegia quae suis in titulis recensentur, fruuntur privilegiis de quibus in can. 239, § 1... nn. 5, 6, ritibus tamen ab Ecclesia praescriptis...«

vezi sa kan. 329, § 1. n. 5,¹⁵ biskupi obvezani na obdržavanje posebne u liturgičkim knjigama propisane formule, dakle samo onda, kada je u tim knjigama kakova posebna formula propisana.

III. O ženidbenoj zapreci javne čudorednosti. Na upit: »Da li na osnovu kan. 1078. nastaje zapreka javne čudorednosti iz čisto građanskog sklapanja ženidbe po osobama, o kojima govori kan. 1099, § 1., neovisno od zajedničkog življenja« — odgovorio je dne 12. marta 1929. Odbor za aut. tumačenje kan. Zakonika: »*Negative*«.¹⁶

Odgovor se temelji na tomu, što i po ranijem pravu iz takova nevaljana braka nije nastajala zapreka javne čudorednosti,¹⁷ a novi Zakonik ničim ne odaje da bi u tom pravcu ranije pravo promijenio, pače se opravdano arg. a contrario izvodi iz kan. 188, n. 5, 645, § 1, n. 3. 2356 i 2388 § 1¹⁸ da ne nastaje ni danas. Ako su stranke iza sklapanja takova nevaljana braka zajednički život provodile, nastaje zapreka javne čudorednosti.

IV. O oprostima od nemrsa i posta. Na upit: »Da li je ostvaren »magnus populi concursus«, o kojemu govori kan. 1245. § 2,¹⁹ i vanrednim sakupljanjem vjernika jedne samo župe radi svetkovanja blagdana u crkvi« — odgovorio je dne 12. marta 1929. Odbor za aut. tumačenje kanona Zakonika: »*Affirmative*«.²⁰

Odgovor Odbora temelji se na tom, što se i sakupljanje vjernika jedne samo župe u velikom broju može nazvati »magnus populi concursus«.

V. O tvrdnjama ili člancima u parnicama. Na upit: Može li se u smislu kan. 1761, § 1²¹ pridržati praksa, da sudac tvrdnje ili članke jedne stranke, o kojima će se preslušati svjedoci, saopćuje protustranci u tu svrhu, da ona sačini i sucu podnese pitanja na svjedoke« — odgovorio je dne 12. marta 1929. Odbor za aut. tum.

¹⁵ »§ 1. Praeter alia privilegia... Cardinales omnes... facultate gaudent: ... 5°. Benedicendi ubique, solo crucis signo, cum omnibus indulgentiis a Sancta Sede concedi solitis, rosaria, aliasque coronas precatorias, cruces, numismata, statuas, scapularia a Sede Apostolica probata eaque imponendi sine onere inscriptionis«.

¹⁶ AAS, XXI, 170.

¹⁷ Dekret Leona XIII. od 7. aprila 1879.

¹⁸ U tim se zakonima očito luči nevaljana ženidba od građanske ženidbe.

¹⁹ »Ordinarii, ex causa peculiaris magni populi concursus... possunt totam quoque diocesim seu locum a jejunio et ab abstinentia vel etiam ab utraque simul dispensare«.

²⁰ AAS, XXI, 170.

²¹ »Cum probatio per testes postulatur, eorum nomina et domicilium tribunali indicentur: praeterea exhibeantur positiones seu articuli argumentorum super quibus testes sint interrogandi«.

kan. Zakonika: »Affirmative, remoto tamen subornationis periculo«. ²²

Odgovor Odbora temelji se na tom, što Zakonik takovo saopćivanje nigdje ne zabranjuje, pak je s toga ono dopušteno, koliko se nije bojati, da bi protustranka, saznavši za tvrdnje ili članke (positiones seu articuli), nedopustivo utjecala na svjedoke. Prema tomu ima sudac po ličnim i stvarnim prilikama prosuditi, da li rečena pogibelj postoji te u jesnom slučaju shodne mjere upotrijebiti, da se ona ukloni. Ne da li se pogibelj ukloniti, ne smiju se tvrdnje ili članci saopćiti.

VI. O pravu pobijanja ženidbe. Na upit: »Označuje li izraz »impedimenti« kanona 1971, § 1, n. 1²³ samo zapreku u užem smislu ili pako i zapreku u širem smislu« — odgovorio je dne 12. marta 1929. Odbor za aut. tum. kan. Zakonika: »Negative ad primam partem, affirmative ad secundam«. ²⁴

Odgovor se temelji na očitijoj nakani zakonodavca u kan. 1971, § 1, n. 1, da se uskrati tužba stranci, jer je skrivila nevaljanost braka, a taj razlog vrijedi jednako kako kod braka, koji je nevaljan poradi manjka u osobi (impedimentum stricte dictum), tako i kod braka, koji je nevaljan poradi manjka privole ili forme (impedimentum late dictum). Ovako je bilo i u ranijem pravu, prema kojemu valja po kan. 6, n. 4, ²⁵ u dvojbi shvatiti novo pravo. Tomu pridolazi, što inače zastupnik pravde ne bi mogao pobijati ženidbu nevaljanu radi manjka bitne forme, jer kan. 1971, § 1, n. 2 rabi isti izraz (impedimentum), ²⁶ dok bi takovu nevaljanu ženidbu mogla pobijati kriva stranka.

VII. Primanje Rusa u katoličku Crkvu. Uslijed svjetskog rata i poratnih prilika mnogi su Rusi ostavili domovinu i borave i sada izvan Rusije. Događa se dosta često, da koji od njih želi stupiti u katoličku Crkvu. Papinski Odbor za Rusiju (Pontificia Commissio pro Russia) izdao je dne 26. augusta 1929. »Naputak« mjesnim Ordinarijima o njihovom primanju u katoličku Crkvu. ²⁷

Rečeni »Naputak« razlikuje đakone i svećenike od ostalih. ²⁸ Za đakone i svećenike određuje, da se Ordinariji imadu obratiti u

²² AAS, XXI, 170.

²³ »§ 1. Habiles ad accusandum sunt: 1.º Conjuges, in omnibus causis... nullitatis, nisi ipsi fuerint impedimenti causa«.

²⁴ AAS, XXI, 171.

²⁵ »In dubio num aliquod canonum praescriptum cum veteri iure discrepet, a veteri iure non est recedendum«.

²⁶ »§ 1. Habiles ad accusandum sunt: ... 2.º Promotor justitiae in impedimentis natura sua publicis«.

²⁷ AAS, XXI, 608—610.

²⁸ Ranija »Uputa« (Monitum) istog Odbora od 12. juna 1929 (AAS, XXI, 94) određivala je, da se Ordinariji za sve Ruse imaju obraćati na sam taj Odbor ili na Nuncija, ako takav postoji u dotičnom kraju.

redovitim slučajevima na papinski Odbor za Rusiju, a u prešnim slučajevima na domaćeg Nuncija. Za ostale (svjetovnjake i duhovnike ispod đakona) određuje da ih Ordinariji smiju primiti u vlastitom djelokrugu.

VIII. O otpusnim listovima. Na upit: Da li apoštolski Provikar može na osnovu kan. 310, § 2²⁹ u vezi sa kan. 958, § 1, n. 4,³⁰ u prvoj godini sedisvakancije izdavati otpusne listove u svrhu ređenja« — odgovorio je dne 20. jula 1929. Odbor za aut. tum. kan. Zakonika: »Affirmative«.³¹

Odgovor Odbora temelji se na tom, što apoštolski provikar prema kan. 310, § 1 ima vlast apoštolskog vikara, a vlast je ovoga u pogledu davanja otpusnih listova po kan. 958, § 1, n. 4 jednaka vlasti biskupa, te nije stegnuta na granice vlasti kapitularnog vikara.³²

IX. O ženidbi nekatolika. Na upit: »Da li se smatraju rođeni od nekatolika (ab acatholicis nati), o kojima govori kan. 1099, § 2,³³ i oni, kojima je samo jedan roditelj bio nekatolik, pa i onda, ako je brak roditelja sklopljen uz jamstva kan. 1061 i 1071« — odgovorio je dne 20. jula 1929. Odbor za aut. tum. kan. Zakonika: »Affirmative«.³⁴

Fraza »ab acatholicis nati« kanona 1099, § 2 tumačila se je do sada obično tako, da označuje samo ona lica, kojima su oba roditelja nekatolici.³⁵ Sada je Odbor izjavio, da ona obuhvata

²⁹ »Interim uti possunt (t. j. i Provicarius Apostolicus) omnibus facultatibus sive ordinariis ad normam can. 294, sive delegatis, quibus Vicarius vel praefectus pollebat, nisi commissae fuerint ob industriam personae«.

³⁰ »§ 1. Litteras dimissorias pro saecularibus dare possunt, quandiu jurisdictionem in territorio retinent: ... 4°. Vicarius ac Praefectus Apostolicus, Abbas vel Praelatus nullius, licet episcopali caractere careant, etiam ad ordines majores«.

³¹ AAS, XXI, 573.

³² »§ 1. Litteras dimissorias pro saecularibus dare possunt, quandiu jurisdictionem in territorio retinent: ... 3°. De Capituli consensu Vicarius Capitularis post annum a sede vacante: intra annum vero solis aetatis ratione beneficii recepti vel recipiendi, aut ratione certi alicujus officii, cui propter necessitatem dioecesis sine dilatione sit providendum«. — Ova je ustanova dala povoda nazočnom upitu.

³³ »§ 2. ... nullibi tenentur ad catholicam matrimonii formam servandam... ab acatholicis nati, etsi in Ecclesia catholica baptizati, qui ab infantili aetate in haeresi vel schismate aut infidelitate vel sine ulla religione adoleverunt, quoties cum parte acatholica contraxerint«.

³⁴ AAS, XXI, 573.

³⁵ Tako i »Naputak u ženidbenom pravu«, § 9, III (Prva sinoda nadb. zagreb. str. 283—284).

i lica, kojima je i jedan samo roditelj nekatolik, pa i u onom slučaju, kada je brak roditelja sklopljen uz jamstva, što ih propisuju kan. 1061 i 1071.

Stoji, da fraza »ab acatholicis nati« može označivati i lica, kojima je i jedan samo roditelj nekatolik. Ne smeta tomu plural »ab acatholicis« jer ga opravdava plural »nati«. Pored toga rabi kan. 1099, § 2 frazu »etsi in Ecclesia catholica baptizati«, a kako se samo kod braka između katolika i nekatolika češće događa, da se lica u djetinjstvu krste u katoličkoj crkvi te iza toga još u djetinjstvu odgajaju u drugoj vjeri ili bez vjere, upućuje rečena fraza baš na lica rođena od jednog samo nekatoličkog roditelja. Na tomu se, držimo, temelji odgovor Odbora.

X. *O postu pri posveti Crkve.* Na upit: »Da li se post pri posveti crkve, o kojemu govori kan. 1166, § 2,³⁶ ravna po općem zakonu crkvenoga posta« — odgovorio je dne 20. jula 1929. Odbor za aut. tum. Zakonika: »Affirmative«.³⁷

Zakonik rabi u kan. 1166, § 2 naprosto izraz »jejunent« i ne određuje za taj post ništa posebna. Mora se stoga i na taj post u svemu primijeniti opći zakon crkvenoga posta. Na tom se temelji odgovor Odbora.

XI. *O crkvenom pogrebu.* Na upit: »Da li propis kan. 1221.³⁸ obuhvata i pitomce apoštolskih škola i postulante« — odgovorio je dne 20. jula Odbor za aut. tum. Zakonika: »Negative«.³⁹

Odgovor Odbora temelji se na tom, što kan. 1221. sadrži iznimku od pravila,⁴⁰ a takav propis valja prema kan. 19. usko tuma-

³⁶ »Episcopus consecrans et qui petunt ecclesiam sibi consecrari, per eum diem qui consecrationem praecedit, jejunent«.

³⁷ AAS, XXI, 573.

³⁸ »§ 1. Professi religiosi ac novitii, defuncti cum sint, transferendi sunt, funeris causa, ad ecclesiam vel oratorium suae domus vel saltem suae religionis, nisi novitii aliam ecclesiam ad suum funus elegerint; ius autem levandi cadaver et illud deducendi ad ecclesiam funerantem perfinet semper ad Superiorem religiosum. § 2. Si longe moriantur a domo, ita ut in ecclesiam suae domus vel saltem suae religionis nequeant commodè transferri, funerandi sunt in ecclesia parociae ubi decedunt, nisi novitius aliam ecclesiam ad funus elegerit, et salvo Superioribus jure de quo in can. 1218, § 3. § 3. Quae de novitiis dicta sunt §§ 1, 2, valent quoque de famulis actu servientibus et intra domus septa stabiliter commorantibus; qui tamen, si extra religiosam domum decesserint, funerandi sunt ad normam can. 1216—1218«.

³⁹ AAS, XXI, 573.

⁴⁰ Pravilo sadrži kan. 1216, § 1 (»Ecclesia in quam cadaver pro funere transferri debet, ex jure ordinario est ecclesia propriae defuncti parociae, nisi defunctus aliam funeris ecclesiam legitime elegerit«) i kan. 1230, § 1 (»Proprius defuncti parochus non solum ius sed et officium habet,

čiti.⁴¹ Kako dakle kan. 1221. navodi pored redovnika samo još novake i redovničku služinčad, a ne i pitomce apoštolskih škola i postulante, ne vrijedi za pitomce apoštolskih škola i postulante posebni propis kanona 1221., već opći propis kan. 1261, § 1 i kan. 1230, § 1.⁴²

XII. O otuđenju crkvenih dobara. Na upit: »Da li je na osnovu kan. 1532, § 1, n. 2,⁴³ potrebna dozvola sv. Stolice za otuđenje više stvari iste crkvene osobe najednom, ako ove stvari skupno uzete nadmašuju svotu od 30.000 lira ili franaka« — odgovorio je Odbor za aut. tum. kan. Zakonika: »Affirmative«.⁴⁴

Radi se tu o otuđenju više stvari iste crkvene moralne osobe najednom (per modum unius), t. j. jednim te istim pravnim poslom ili ugovorom.

Ovakovo otuđenje može da imovinsko stanje dotične crkvene moralne osobe ugrozi jednako teško kao i otuđenje jedne samo njezine stvari, koja je ravna vrijednosti više stvari, pa iziskuje zato iste mjere opreza. Na tomu se temelji odgovor Odbora.

Historijat i metode sjemenišnog uzgoja.

Dr P. Lončar.

(Nastavak.)

3. Izravna unutarnja uprava zavoda povjerena je sjemenišnim poglavarima: rektoru, duhovniku, ekonomu i učiteljima, koje slobodno imenuje biskup i može da ih makne iz pravednoga razloga, ali mora barem prije upitati savjetnike za savjet.

Prema duhu i intencijama koncila tridentinskoga imadu uzgoj i nastavu u sjemeništima da vode svjetovni svećenici. Samo kad to traže posebne konkretne prilike i osobiti razlozi, daje se sjemenišni uzgoj u ruke redovnicima. Zato treba posebno dopuštenje Sv. Stolice, ali je biskup dužan da upita prije katedralni kaptol i sjeme-

excepto gravi necessitatis casu, levandi per se vel per alium cadaver, illud comitandi ad suam ecclesiam parocialem ibique exsequias persolvendi, firmo praescripto can. 1216, § 2«). — Vd. i kan. 1217. i 1222.

⁴¹ »Leges quae... exceptionem a lege continent, strictae subsunt interpretationi«.

⁴² Cit. u op. 48.

⁴³ »§ 1. Legitimus Superior de quo in can. 1530, § 1, n. 3, est Sedes Apostolica, si agatur:... 2° De rebus quae valorem excedunt triginta milium libellarum seu francorum«.

⁴⁴ AAS, XXI, 574.